

Çoxdan görmədiyim və yaxud az tanıdığım bir kimsə haqqında nə isə yazmaq, fikir, mülahizə, roy söyləmək son demə, asandan da asan, oynuncaq qədər bəsit imiş. Amma elimə qələm götürüb yazmağa başlayanda anladım ki, sənə dünyalar qədər yaxın, canı canından olan birisi haqqında söz demək, nə qədər şərfli və nə qədər müşğil imiş. Bunu Sənin haqqında cizma-qara etdiyim bir zamanda - bax elə indicə duyduğum, əziz anam! Amma çətinliyə sinə gərəkək yubileyinə söz deməyi özümə şərf bildim. Duyduğum ki, belə bir gündə - ömrünün 70-ci baharında Allah tərəfindən mənə Səninlə bağlı söz demək haqqı verilib. Bunu mənə Sən və yaxud da kimsə sifariş etməyib. Bu vəhy mənə içdən gəlib. Bu şərfli missiyam mənim daxilimdə yerləşdiriyinə görə il növbədə əvəzolunmaz Rəbbimə və Sənə minnətdaram, mənim əziz və mehriban anam! Həm də müşğül düşdüm, ona görə ki, yalnız müsbətlərə əhatələnmə (bir faiz xaric) keyfiyyətlərinin hansından başlayacağımı bağlı tərəddüdlər içində qaldım. Çünki müsbət xüsusiyyətin o qədər çoxdur ki, mənfəi xüsusiyyətlərini iynə ilə axtarıram, tapa bilmirəm. Elə buna görə də müsbət xüsusiyyətlərinin hansından başlayıb, hansında qurtaracağım arasında çaşıb qalmışam.

Mən Sənə Nəbi Xəzrinin - böyük şairimizin təəbirincə, «günəşin bacısı» adını vermək istəyirəm. Buna haqqım da var. Çünki bu sözləri gününün çox hissəsini Sənin yanında keçirən bir insan? qızın yazır. Hər kəsdən tez oynayıb, hamıdan gec yatan, günəşi vaxtından tez qarşılıyıb, axşamla keç vidualan, ən çox üç saat yuxu ilə kifayətlənən anam! İzn versəydin, heç vaxt üzünə demədiyim xüsusiyyətlərini bir-bir sadalayardım:

1. Həmiyə yaxşılıq edən, fəqət bu yaxşılıqların heç vədə qabartmayan, etdiklərini isə başqalarının yanında söyləməyəndir mənim anam.

2. Təsəvvür olunmayacaq dərəcədə qonaqpərvərdir. Anamın qonaqpərvərliyi dillər əzbəridir. Evimizdə qonaq olan hər bir kəs anamın qonaqpərvərliyindən ağzı dolusu danışır. İnanmıram, kimsə qonaqpərvərlikdə onu özü bilsin.

3. Sırr saxlamağı bacaranıdır mənim anam. Universitetin, yəni kafedranın sözünü nəinki evdə, ömür boyu heç bir yerdə danışmaz. Anamın bu xasiyyəti bizə də sirayət ələyib. Onu xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, atam da, qardaşım da belədir.

4. Qurmandır, dadlı yeməklərin demək olar ki, ustası, yaradıcısıdır. Bu sözləri mən deyil, evimizdə qonaq olan hər bir kəs təsdiqləyər bilər.

5. Həddən ziyadə əliaçıq, başqalarını yardım edən, hər bir insanın ayrı-ayrılıqda halına yonandır.

6. Əyilməzdir, qürurlüdür. Problemi olsa da, onu yalnız və yalnız özü dəf etməyi bacaranlardandır.

7. Narahatçıdır, fikirçildir, hər bir detallı üreyinə salan, həmin dərddi üreyində çək-çevir edənlərdəndir.

8. Qiybətədən uzaq olanlardandır. Qiybət onun üçün yaddır. Bəlkə də, gözünün birinci düşməni onun-bunun sözünü danışanlardır.

9. Təsəvvür edilməyəcək dərəcədə kövrəkdir. Hətta serial qəhrəmanlarının «dərdinə» belə ağlayıb, onların fikrini çəkənlərdəndir.

10. Yaxşı dost, əla yol yoldaşdır. Onunla yola çıxan heç vaxt uduzmadır. Əvəzolunmaz dostluğu var. Deyo bilərəm ki, dostluqda əlçatmaz və möhkəmdir.

11. Allahın izni ilə yaxşı yol göstərəndir, uzaqgörəndir mənim anam. Etiraf edirəm ki, ona qulaq asmayanda ziyan çəkirik.

12. Sözü üzə deyəndir. İncisən də, inciməsən də bunu deməlidir. Vessalam, şüttam!

13. Kinli deyil. Bəli, qətiyyəni kəni yoxdur. Qəlbinə deyənə həmin andaca bağışlayır. Vay o gündən ki, ürəkədən inçiyə. Bax, o zaman barışması, əvvəlki vəziyyəyə qayıtması qeyri - mümkündür.

14. Ürəyi uşaq qəlbə kimi safdır, bülur kimi təmizdir mənim anamın. Qətiyyəni bəliyi yoxdur.

15. Paxıllıq, xudbinlik, özündən razılıq onun təbiətinə yaddır. İstəyər ki, rəhmətlik nəmən demişken: «qonşusu iki inəkli olsun ki, o da bir inəkli olsun».

16. Gözəl dizaynerlik qabiliyyəti var. Qurmağı, yaratmağı çox sevir. Zövqünə də ki, sözün həqiqi mənasında zövq çatmaz.

17. Gözəl təşkilatçılıq qabiliyyətinə malikdir. Allahın izni ilə elə bir çətin iş olmaz ki, anam onun öhdəsindən gələ bilməsin.

18. Bütün intriqaqardan uzaqdır mənim anam. Qətiyyəni ara vurmağı sevir. Buna cəhd göstərənlərin qarşısını isə ələ alır, həmin insanı elə yönləndirir ki, sonda iki düşmən dost olmağı belə bacarır.

19. Daim «lalsan, karsan, korsan» prinsipini bizə ələ aşılayıb ki, buna görə ölənə qədər ona borcluuyq. Bu tövsiyələrini heç vaxt unutmayacağımız adımız qədər əminik.



70-Cİ BAHARIN SOLMAYAN ÇİÇƏYİ

20. İlk baxışda ciddi, soyuq təbiətli görünsə də, çox sadə, çox səmimi, çox təvazökar və səhbətçidir mənim anam.

21. Diqqəti çox sevdirdi. Çox sevirdi ki, onunla maraqlansınlar, ona az da olsa, vaxt ayırınsınlar. Axı o özü də başqalarına qarşı çox diqqətçidir.

22. Yaxşılıq ələyib pislilik görənəndir mənim anam. Həmişə «niyə belə oldu, axı sən bu adama yaxşılıq elədin, həmin adam üçün canını verdin, bu qədər də haqsızlıq olarmı?» sualına ondan sadəcə bir cümlə ilə «əlimin duzu yoxdur» cavabını almışam.

23. Və ən nəhayət... az işinin mükəmməli, ustasdır, savadlı olım və pəşəkar müəllim, tələbələrini isə sevmişlidir mənim anam.

Bu qədər müsbətlərin qarşısında bir cə mənfisi var mənim anamın. Həddindən artıq əsəbidir. Bəzən hirsini cıvıqlamaqda belə acizdir. Təbii ki, bu cür xüsusiyyətlərlə çox gec-gec qarşılaşırsız. Çox istərdim ki, sağlamlığına zərər vuran əsəb onu tezliklə tərək etsin və tamamilə cybsiz olsun mənim anam!

Bax budur mənim anam! Yalansız, məkrsiz, hiyləsiz və riyasız...! Anaların Anasıdır mənim anam! Ay ana:

Soninçün qəlbimi fəda edərdəm
Getdiyim yollara sığal çəkərdəm.
Bilsəm ki, dərmanın yalnız mənədir,
Çıxarıb qəlbimi sənə verərdəm.

(Oğlun Vüsəl).

Universitetdə elə bir müəllim, elə bir tələbə tapılmaz ki, anamın dərns demək qabiliyyətindən ağzı dolusu danışmasın. Əfsuslar olsun ki, universitetdə oxuduğum illərdə bütün tələbələrini ağzı dolusu ilə tərif etdiyini, qiymətləndirdiyini, canı başıyla, qışqıqlıq hissi olmadan, əsl müəllim sənəti ilə biliklərinin tələbələrə çatdırın anamın? Qızılgül xanımın mənim də müəllimim olmasımı görmək bizlərə nəsib olmadı. Bunun isə səbəbi vardı. Bakı Dövlət Universitetinin Şərq-

şünaslıq fakültəsinin ərəb şöbəsində oxuyurdum. Bir qayda olaraq üçüncü kursda qrupumuz ərəb mütərcimliyi və ərəb filologiyasına bölündü. Bu qanun eyni qayda da türk və fars şöbələri üçün də şamil edildi. Təbii ki, arzuya müvafiq olaraq mən mütərcimliyi deyil, ərəb filologiyasını seçdim. Məhz bundan sonra anladım ki, Qızılgül xanımın? anamın mənə dərns deməsi, müəllimim olması xəyal olaraq həmişəlik üreyimdə qaldı. Çünki anam ədəbiyyatçı deyil, dilçi idi. Odu ki, mənə bundan sonra onun müəllimlik fəaliyyətinin özəlliklərini başqalarından eşitmək, bir də arasıra anamın dərslərində oturmaq qaldı. Yəni qazancım boş zamanlarımda Filologiya və Şərqşünaslıq fakültələrində anamın dərslərində oturmaq və paralel olaraq, evdə anladığıqları, öyrətdikləri ilə kifayətlənmək oldu. Fəqət çox sonralar məlum olacaqdı ki, dünyalar qədər dəyər verdiyim əvəzolunmaz alim, əsl düha, mənim elmi rəhbərim akademik Tofiq Hacıyevnin Bakı Slayvan Universitetində tədris etdiyini «Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası» fənninin müəhazirəsini anam Qızılgül xanım tədris edəcəkdir və həmin dərns seminarını isə mənə anamla böləcəyəm.

Özümü dərk edəndən bəri Qızılgül xanımın V.V.Bartold, N.A.Baskakov, S.Malov, N.Hacıyeva, B.A.Serebrennikov, Y.Radlov, L.Qumilyov, A.Axundov, T.Hacıyev, F.Zeynalov, Ə.Abdullayev, Y.Seyidov... kimi zirvə alimlərin kitabları ilə yoldaşlıq ələdiyini və gününün çox hissəsini kitabxanalarda keçdiyini şahidi olmuşam. Daim kitabların arasında, fasiləsiz oxuyan, yazıb-yaradan görmüşəm anamı. Elə buna görə də «əmlə dostluq edənə əvvəli və sonu yalnız və yalnız zırvədir», «alimim mürəkkəbi şahidin qanından üstündür» deyimlərinə hələ uşaq vaxtından inanmışam.

macısı, sözün birbaşa mənasında USTAD adını qazanmış dəyərli Qızılgül xanım bu çağa qədər Peçuybörümizim əmlə bağlı bizlərə yazıb-yaradığı nəsihətlərinin hamısına əməl edib və etməkdədir. Yorulmadan çalışan anam bu gün üç monoqrafiyanın, bir dərns vəsaitinin, bir neçə metodik vəsaitin, 30 c.v. həcmində bir tərtibin, altı programın, yüzədən çox elmi məqalənin müəllimidir. «XVII əsr Azərbaycan ədəbi dili tarixi» adlı yeni monoqrafiyası artıq çapa hazırdır. «Qədim türk dili», «Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası», «Əski Azərbaycan yazısı» dərsləkləri və «Azərbaycan ədəbi dili tarixi» (seminar mövzuları) adlı dərns vəsaiti əl yazması hüququnda hazırdır. Bunları əl yazmasına təqdim etmək üçün Qızılgül xanım hər gün Tanrıdan möhlet istəyir. «XVII əsr Azərbaycan ədəbi dili» mövzusunda doktorluq dissertasiyasını uğurla müdafiə edən Qızılgül xanım 2020-ci ildə müsabiqənin qalibi olaraq «İlin alimi» adını alıb. Elə həmin ildə «XVII əsr Azərbaycan ədəbi dilinin fonetik və leksik norma demokratizmi» və «XVII əsr Azərbaycan ədəbi dilinin qrammatik norma demokratizmi» adlı iki monoqrafiyası Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına təqdim edilən əsərlər içərisində ilin mühüm nəticəsi kimi dəyərləndirilib. Bundan əlavə 2018-ci ildə «Azərbaycan-Polşa əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində xidmətlərinə görə» medalı, 2019-cu ildə isə Bakı Dövlət Universitetinin 100 illiyi (1919-2019) münasibəti ilə Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı isə təltif edilib. 2021-ci ildə «Qızıl qələm» mükafatına layiq görüldü. Qızılgül xanuma yenidən «Həsən bəy Zərdabi mükafatı» da təqdim edilib. Nə deyim, bütün bunlardan qürur duyur və «mükafatların bol olsun, əziz anam» deyirəm.

Qızılgül xanım «Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi»nin, həmçinin «Azərbaycan

can-Özbəkistan Dostluq cəmiyyəti» idarə heyətinin üzvüdür. O təkcə Azərbaycanda deyil, türkün dünyasında, xüsusən türk dünyasının Məkkəsi sayılan Türkiyədə çox tanınır və çox sevilir. Elə bun nəticəsidir ki, sayız-hesabsız beynəlxalq qurultayların, simpoziumların, konfransların iştirakçısı olan Qızılgül xanım bu mötəbər məclislərdə həmişə Azərbaycan nümayəndə heyəti adından son söz demək missiyası həvalə edilir.

Hal-hazırda əlimdə 100 vərəqli bir dəftər var. Bu dəftər adı dəftər deyil. Çünki Qızılgül xanımın tələbələri öz ürək sözlərini məhz bu dəftərin ağı və rəqlərində əks etdiriblər. Əgər işi gözəl sözlərlə, səmimi etiraflarla dolu olan bu dəftəri oxumaq iqtidarında olsaydınız, görərdiniz ki, tələbələr mənim qürurum, dünyada Tanrıdan sonra ən dəyərli varlığım, doğma və əziz anam haqqında nələr yazırlar. Bunlar sadəcə anamın doğum gününə ünvanlanmışdır. Əksinə, anam haqqında söylənən bu etiraf mü-təmadı olaraq, hər gün bu tələbələrə nəfəsi ilə isinən, içdən gələn və səmimiyyətlə yoxlanan kəlmələrdir. Onları toplu halında təqdim etmək üçün gərəkdir ki, «Tələbələrini sevmişliyi Qızılgül xanım» adlı bir kitab yazılsın. Qaş ki, hər bir müəllim Qızılgül xanımın hər gün eşitdiyi bu sözlərə sahib ola bileydi. Mən hər kəsə? şəxsən özümə 70 yaşda bu sözlərin yarsından yarsını arzulayıram, mənim əziz və mehriban anam! Buna görə mən özümü o tələbələrə tutub «sağ olun, var olun, yaşayın, yaradın və ömrü boyu bu dəyərləri qiymətləndirməyi bacarmın» deyirəm. Adı kimi etirli, bahar kimi tərəvəti USTADım!

Xatirə ABDULLAYEVA,
Bakı Slayvan Universitetinin
dosenti,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru.